

Od izvirov do gradov

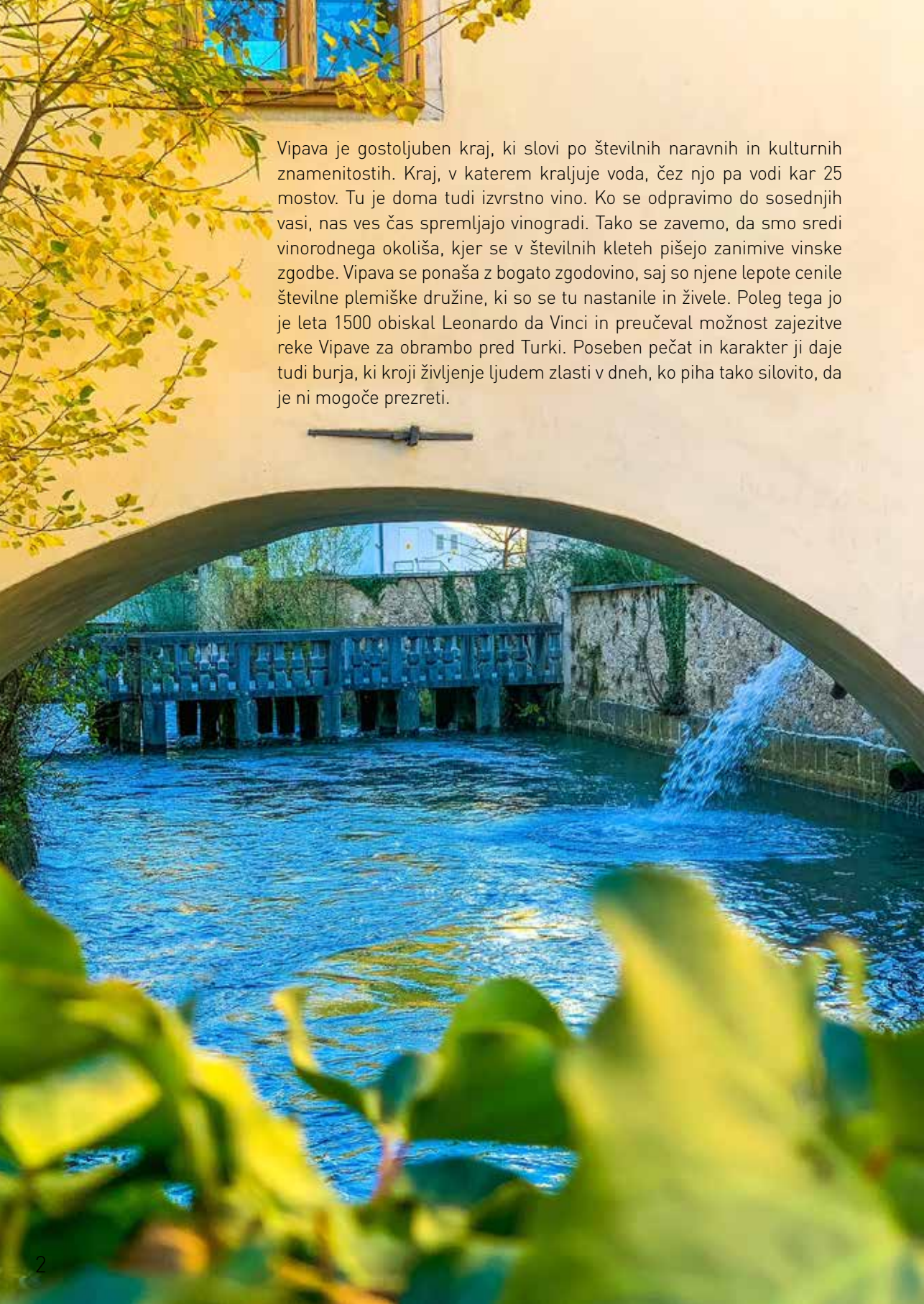
Turistična vodenja po občini Vipava

#mojavipava

Vipavska dolina
Vse drugače. Vse leto.

Vipava je gostoljuben kraj, ki slovi po številnih naravnih in kulturnih znamenitostih. Kraj, v katerem kraljuje voda, čez njo pa vodi kar 25 mostov. Tu je doma tudi izvrstno vino. Ko se odpravimo do sosednjih vasi, nas ves čas spremljajo vinogradi. Tako se zavemo, da smo sredi vinorodnega okoliša, kjer se v številnih kleteh pišejo zanimive vinske zgodbe. Vipava se ponaša z bogato zgodovino, saj so njene lepote cenile številne plemiške družine, ki so se tu nastanile in živele. Poleg tega jo je leta 1500 obiskal Leonardo da Vinci in preučeval možnost zajezitve reke Vipave za obrambo pred Turki. Poseben pečat in karakter ji daje tudi burja, ki kroji življenje ljudem zlasti v dneh, ko piha tako silovito, da je ni mogoče prezreti.

VIPAVA

Stari grad

V pisnih virih leta 1154 prvič omenjeni grad je najstarejši grad v Vipavi in priča o njeni pestri zgodovini. Večkrat je menjal lastnike, njegov najznamenitejši prebivalec je bil Žiga Herberstein, avtor znamenitih Moskovskih zapiskov, v katerih je prvi opisal življenje v takratni Rusiji.

Lanthierijev dvorec

Lanthieriji so bili vneti graditelji. Sredi 17. stoletja so v Vipavi ob izviri istoimenske reke tik ob starem Baumkirchnerjevem gradu postavili dvorec, ki ga na zunanji strani krasijo imenitne štukature. Zgradili naj bi ga leta 1669 in je tipičen primer beneške arhitekture. Dvorec je bil prvotno mnogo skromnejši. Leta 1762 so ga Lanthieriji prenovili in takrat je dobil današnjo baročno podobo. Zdravice, ki so se vrstile v Lanthierijevi graščini v Vipavi v zgodnjem 18. stoletju, so bile pravi koncerti. Dvorec je obiskal tudi beneški dramatik Carlo Goldoni.

Vinarski muzej

V Vinarskem muzeju v obokani kleti dvorca Lanthieri so na ogled pregledne zbirke trsničarstva, vinogradništva in vinarstva, ki pričajo o bogati tradiciji negovanja vinske trte na vipavskih tleh.

Izviri reke Vipave

V Vipavi najdemo kar sedem stalnih skupin izvirov reke Vipave, ki dajejo kraju edinstveno podobo vodnega mesta, nekakšnih slovenskih Benetk. Podfarovž in Podskala sta le dva od sedmih skupin izvirov reke Vipave. Dokaz, da je kraj prepreden z vodo, je število mostov. Teh je kar 25. Reka Vipava ima edina v Evropi deltast izvir.

Tabor

V Taboru je bilo že predzgodovinsko naselje in se je nadaljevalo kot utrdba vse tja v srednji vek. Ime Tabor izvira iz časov, ko so Turki nadlegovali naše kraje. Ob glavnih izviroh Vipave so v 14. st. postavili stolpast grad. Zaradi možnosti turških in beneških vpadov so ga zavarovali z obzidjem. Verjetno so ljudje zaradi tega grad imenovali Tabor. Pred napadi ga je varovala zelo ugodna lega. Z vzhoda je strmo pobočje Nanos, z druge strani pa ga obdaja struga s tekočo vodo izvirov reke Vipave. Za vhod v notranjost je služil do glavne ceste spuščen dvizni most ob stolpu, ki še vedno stoji. Grad je bil varovan še z močnim obzidjem in okroglimi obrambnimi stolpi, od katerih sta dva še ohranjena.

Trg Pavla Rušta

Po ozkih ulicah, ki so okrašene s portali, poti vodijo do številnih zanimivosti. Starejši domačini Vipavi še zdaj rečejo Stari trg. Pod tem imenom je kraj zapisan v dokumentu iz leta 1367, ko so tamkajšnji tržani dobili pravico do svojega sejma. Obdobje razcveta je trg doživel od 17. do 19. stoletja. Ob takratni glavni prometnici med Gorico in Ljubljano je nastala bogata stavbna dediščina, o kateri še vedno pričajo lepo ohranjeni arhitekturni in kamnoseški detajli.

Vipavska hiša

Na Trgu Pavla Rušta je značilna Vipavska hiša iz leta 1894. V hiši si lahko ogledamo zanimivo zbirko predmetov, ki so jo vipavski zbiralci starin rešili pred propadom in pozabo.

Cerkev sv. Štefana

Vipava spada med najstarejše župnije na Goriškem. Cerkev sv. Štefana v Vipavi je pomemben umetnostnozgodovinski spomenik. Prvotno gotska, leta 1751 pa baročno prezdana, leži v objemu primorskih hiš in je iz leta 1556. Notranjost je s freskami okrasil baročni slikar Franc Jelovšek.

Egipčanska sarkofaga

Egipčanska sarkofaga iz rdečega granita, ki ju je vitez Anton plemeniti Lavrin, slovenski diplomat in egiptolog, poslal v Vipavo in sta danes v posebej zgrajeni niši na vipavskem pokopališču, sta nekaj posebnega. Na zunanji površini imata upodobljeno stilizirano pročelje staroegipčanskih meščanskih zgradb, po tem vemo, da sta iz časov V. dinastije, ki je vladala pred približno 4500 leti. Prvega iz te skupine sarkofagov so odkrili med letoma 1842 in 1845 ob vznožju Kefrenove piramide v Gizi in do danes poznamo le šest takšnih sarkofagov. V sarkofagih ležijo posmrtni ostanki Lavrinovih staršev in sina. Na enem od sarkofagov so še vedno ohranjeni hieroglifi.

Dvorec Zemono

Dvorec Zemono stoji na griču, s katerega se odpira čudovit pogled na okoliške vinograde. Zgrajen je bil med letoma 1683 in 1689 kot lovski dvorec za vipavskega zemljiškega grofa Francesca A. Lantierija. Dvorec v renesančnem slogu z značilnimi zunanjimi arkadami in poslikan s freskami neznanega avtorja je del bogate zapuščine družine Lantieri. Po drugi svetovni vojni je v gradu nekaj časa živela družina Preželj, nekateri prostori pa so služili celo za skladišče. Leta 1975 so se začela obsežna obnovitvena in restavratorska dela, s katerimi je dvorec ponovno zasijal v svoji prvotni lepoti. Dvorec je edini primer polidonske profane arhitekture na Slovenskem. Ob njem stoji tudi spomenik v spomin na Bitko pri Mrzli reki leta 394.

VRHPOLJE

Teodozijev križ in Bitka pri Mrzli reki

Leta 1994 so nad vasjo Vrhpolje postavili Teodozijev križ v spomin na dogodke pred 1600 leti. Izdelan je v obliki črke **T** kot začetnice Teodozijevega imena in stoji na istoimenski skali, na kateri naj bi pred odločilnim spopadom s poganskim Evgenijem molil cesar Teodozij. Spopad se je končal v prid cesarju Teodoziju, saj je v boj usodno posegla burja, ki je nasprotnikom obračala puščice in tako pomagala krojiti zgodovino. Ta bitka velja za neposreden povod razpada rimskega cesarstva na dva dela.

Mozaik patra Ivana Rupnika

Veličasten mozaik so v župnjski cerkvi postavili leta 2013 in je s 180 kvadratnimi metri površine tudi največji mozaik svetovno znane umetnika v Sloveniji. Vanj je v upodobitvi prvega čudeža v Kani Galilejski z »nafo«, iz katere strežnik toči vino ženinu, vključil Vrhpoljce, ki so znani kot »nafarji«.

PODNANOS

Podnanos je rojstni kraj slovenske himne. Na pobudo domačega župnika Matije Vertovca je France Prešeren leta 1844 napisal Zdravljico, ki jo je pozneje, leta 1905, uglasbil domačin, duhovnik in skladatelj Stanko Premrl. Za vinogradnike je vsestranski župnik Matija Vertovec spisal in izdal prvo vinogradniško knjigo v slovenščini z naslovom Vinoreja.

Cerkev sv. Vida

Kraj Podnanos, v katerem stoji cerkev, se je nekdaj imenoval Šentvid oz. Šembid, po svetem Vidu, farnem zavetniku. Župnjska cerkev z največjo skrilasto streho v Sloveniji je sakralni, kulturni in arhitekturni biser Podnanosa.

Cerkev sv. Kozma in Damijana

Cerkev sv. Kozma in Damijana (sv. Roka) leži v Podbrjah. Po izročilu naj bi bila prvotno grajska kapela. Zgradila naj bi jo plemiška rodbina Rossetti. Čas njenega nastanka ni zanesljivo izpričan, posvečena je bila leta 1503, sedanjo podobo pa je dobila v 17. stoletju. Njena največja dragocenost so trije leseni, bogato rezljani, poslikani in pozlačeni oltarji iz tega stoletja. Stranska dva kažeta še precej značilnosti renesančne izdelave, glavni oltar z baročnim izrazom pa se uvršča med najiminenitnejše v slovenskem prostoru. Na vzhodni zunanji steni prezbiterija je zanimiv relief z motivom križanega in letnico 1644.

SLAP

V naselje nas pripelje cesta, ki vodi po kamnitem mostu čez potok Močilnik. Most je bil sezidan leta 1803 in na njem je mogoče videti vgrajeno spominsko ploščo, napisano v bohoričici. Tu najdemo cerkev, posvečeno sv. Matiji, ki je bila zgrajena leta 1765, po mnenju nekaterih celo še prej, saj o tem pričajo v kamen vklesani križi malteških vitezev, ki so se leta 1230 naselili na Slapu in Slapenski grad pozidali, kot kaže napis na grajskih vratih. Poleg so vitezi zgradili tudi cerkev, vendar so jo Turki pozneje porušili. Domačini so še posebej ponosni na to, da je bila na Slapu v času Kranjske dežele prva slovenska vinarska in sadjarska šola, in sicer na posestvu, ki ga je tedanji lastnik grof Karol Lanthieri brezplačno odstopil deželi. Slap je zelo znan po skrbno negovanih vinogradih, ki ležijo južno in zahodno od vasi. V vasi pa se lahko sprehodite po učni poti Med divje, ki je dolga dobrih 300 metrov. Na tako kratki poti preseneča bogastvo divjih užitnih rastlin.

GOČE

Tesno pozidano naselje na razglednem sle-menu griča med dolinama Branice in Vipave je spomenik slovenske kulturne dediščine. Goče so prvič omenjene že v 14. stoletju. Hiše imajo debele, iz kamna grajene stene z majhnimi okenskimi odprtinami. Kdor se povzpne na bližnji hrib Obelunec s cerkvico Marije Snežne, lahko od zgoraj navzdol vidi, da so zgradbe nanizane ob dveh glavnih ulicah, ki se med seboj križata v obliki Andrejevega križa. Sredi naselja na dvignjenem platoju stoji znamenita cerkev sv. Andreja iz 17. stoletja. Ob poti, ki povezuje cerkev s pokopališčem, so postavljeni štirje kamniti oltarji. V oltarnih nišah so reliefne upodobitve prizorov križevega pota. Vaško pokopališče krasita zelo lep vhod in kapela Božjega groba. Pomembni razpoznavni znaki vasi, ki so povezani tudi z njenim razcvetom, so trte, vino in kleti.

Vipava je prava zakladnica neokrnjene narave in bogate kulturne dediščine. Skupaj z lokalnim turističnim vodnikom se odpravite na raziskovanje naravno in kulturno bogatega mesta in podeželja.

Prepričani smo, da boste izvedeli in doživeli veliko novega.

1. KRAJŠI OGLED VIPAVE

Glavni trg v Vipavi s Plečnikovim spomenikom

Vinarski muzej

Dvorec Lanthieri s parkom

Izviri reke Vipave

Trajanje ogleda: 1 ura

Cena: 70 €/skupino

2. DALJŠI OGLED VIPAVE

Glavni trg v Vipavi s Plečnikovim spomenikom

Dvorec Lanthieri s parkom

Vinarski muzej

Izviri reke Vipave

Trg Pavla Rušta

Cerkev sv. Štefana

Egipčanska sarkofaga

Trajanje ogleda: 2 uri

Cena: 90 €/skupino

3. VIPAVSKO PODEŽELJE

Krajši ogled Vipave

Vipavsko podeželje

Izbirate lahko med vasmi Goče, Podnanos, Vrhpolje in Slap

Trajanje ogleda: 2 uri

Cena: 90 €/skupino

*V primeru ogleda samo vasi 70 €/skupino.

4. VIPAVA

Glavni trg v Vipavi s Plečnikovim spomenikom

Dvorec Lanthieri

Grad Tabor in Stari most

Vinarski muzej

Izviri reke Vipave

Trg Pavla Rušta

Egipčanska sarkofaga

Cerkev sv. Štefana

Stari grad

Trajanje ogleda: 4 ure

Cena: 120 €/skupino

5. PO POTEH UMETNOSTNE ZGODOVINE

Podnanos – ogled Podnanosa

- Cerkev sv. Vida
- Cerkev sv. Kozme in Damijana v Podbrju

Gradišče pri Vipavi – ogled vasi Gradišče pri Vipavi

- Kapelice križevega pota

Vipava – ogled Vipave

- Dvorec Lanthieri
- Cerkev sv. Štefana

Slap – ogled vasi Slap

- Cerkev sv. Matije
- Poleg cerkve stoji na južni strani grad, ki ima na vhodnih vratih letnico 1720.

Goče – ogled vasi Goče

- Cerkev sv. Andreja iz 17. stoletja
- Ob poti, ki povezuje cerkev s pokopališčem, so postavljeni štirje kamniti oltarji.

Trajanje ogleda: 7 ur

Cena: 200 €/skupino

6. ŽIVLJENJE NEKOČ

Vipavska hiša*	
Vinarski muzej	
Trajanje ogleda:	1 ura
Cena:	50 €/skupino

7. PO SLEDEH ZGODOVINE

Tabor	
Dvorec Lanthieri	
Stari grad	
Egipčanska sarkofaga	
Dvorec Zemono*	
Trajanje ogleda:	3 ure
Cena:	110 €/skupino

*Po dogovoru.

Splošni pogoji in navodila

1. Prijava skupine na določen program velja po elektronski pošti ali po telefonu.
2. V storitev lokalno turistično vodenje, ki jo izvaja Zavod za turizem TRG Vipava, je vključen tudi 22 % DDV.
3. Možnost plačila je prek izdane naročilnice ali na blagajni TIC-a.
4. Čakalna ura vodnika je 15 €/uro.
5. Zavod za turizem TRG Vipava, ki je program pripravil, bo s pridobljenimi podatki deloval v skladu z zakonom o varstvu osebnih podatkov.
6. Naročnik je dolžan v primeru odpovedi vodenja le-to sporočiti vsaj 24 ur pred napovedano uro, drugače ga bremenimo za polno ceno vodenja.
7. Za vse dodatne informacije in rezervacije smo vam na voljo.

INFORMACIJE IN PRIJAVE

Zavod za turizem TRG Vipava
Glavni trg 1
5271 Vipava

E: tic.vipava@siol.net
T: 00386 (0)51 215 226
M: 00386 (0)5 368 70 40
M: 00386 (0)5 368 70 41
S: www.vipava.si